

Ka fa isagwe ya YBB e lebegang ka gone

Fa re leba kwa pele kwa isagweng, re lebeletse gore lefatsheng leroborobo leno mo lefatsheng lotlhe le go ama ga lone ikonomi ka tsela e e masisi ke dikgoreletsi tse dikgolo go di feta totlhe mo tikologong ya rona tse di tileng go ama kgono ya rona ya go fithelela mekgele e re e logetseng maano.

Fa re nna re ntse re akantse ka seno, re tshwanetse go ithokomelela gore re kgone go tsibogela dikgwetlho tseno le maemo a re sa tlhomamisegeng ka one a go bonalang re tlele go kopana le one, a a tla amang **kgono ya rona ya go fithelela mekgele ya rona le maikaelelo a rona mo isagweng.**

Nngwe ya ditsela tsa go ipaakanyetsa masetlapelo a a sa kgoneng go bonelwa pele, ke go nna re ipaakantse le go batlana le ditsela tse disha tsa go rarabolola mathata, go atolosa maano a re a dirisang fa re rarabolola dikgwetlho, le go fetola dilo gore re kgone go fetofetoga le maemo fela thata fa re lebane le maemo a a sa tlwaelegang gotlhelele mo tikolong ya rona.

Fa re ntse re akanya isagwe ya YBB, re dira pharologano fa gare ga lobaka lo lo khutshwane (lwa go fitlha go dingwaga di le pedi), lobaka lo lo mo magareng (dingwaga di le pedi go fitlha ka di le supa) le lobaka lo lo leele (dingwaga tse di fetang supa).

Tseno ke ditiragalo tse di ka nngang tsa ama tiro ya rona mo isagweng:

Tikologo e e sa tlhomamang

- Ditebelelo tsa lobaka lo lo khutshwane

Dithuto tse re di ithutleng go tswa go Covid-19 le leano la rona la kgwebo la dijethale le maano a go tokafatsa dilo a a felelang ka tlhabolola ya PhD ya bosetšhaba, di tla kaela dithulaganyo ta rona le dilo tse re di eteletsang kwa pele tsa 2021.

Go tlamela baithuti ka deitha ke selo se re se eteletsang kwa pele, ka gonne ke sa go tlhomamisa gore baithuti ba kgone go dirisa didirisiwa tsa mmobaele.

Leano la go fokotsa bomasisi jwa mathata a ditšhelete le tla tsenngwa tirisong ka kelothoko go tloga fano go ya pele.

- Ditebelelo tsa lobaka lo lo mo magareng

Re tshwanetse go tswela pele re ithuta le go tlhabolola dikgono tsa rona gore re se ka ra salela kwa morago. Ga go gakgamatse gore tiro mo ikonoming eno ya dijethale, e tswela pele go nna ya tiro e e batlang kitso. Bontsi jwa ditiro e tla nna tsa go dirisa thekenoloji thata, go tla utlwiwa fela ka thekenoloji, thekenoloji e tlele go tseela batho maemo mo tirong le go thapa fela badiro ba ba nang le bokgoni jwa ditiro tse di kgethegileng.

Tsela ya go akanya e e siilweng ke nako ya motlha wa diintaseteri o batho ba sa bolong go amogela thuto ka one gore ba ipaakanyetse tiro ya botshelo jotlhe ga e tshole e tsamaisana le mekgele ya ditiro tse di neng di sa lebelelwa tsa motlha wa segompiano.

Kgopolo ya go ithuta botshelo jotlhe ga e ntšha. Mme mo lefatsheng le jaanong le leng, maemo a go ithuta botshelo jotlhe a fetogile fela thata fa e sale kgopolo eno e sena go nna teng.

Tlhokego ya go ithuta botshelo jotlhe e e dirang gore batho ba bulegelwe ke ditšhono tsa go ithuta – ka ditsela tse di farologaneng, tsa go ithutela maikaelelo a a farologaneng ba le mo dikgatong tse di farologaneng tsa mekgele ya bone ya tiro – e kgolo go feta pele. Re tshwanetse go tlhama mananeo a thuto a a amanang le phetogo eno le mokgwa-tiro o o tla rotloetsang phetogo eno.

- Ditebelelo tsa lobaka lo lo mo magareng

Boemo jwa ditšhelete jwa go itsetsepela lobaka lo lo leele lwa yunibesiti bo bothokwa thata fa e le gore YBB e tla tswela e le letlotlo le le tlamelang dikomana tsa mo isagweng boleng.

Go dirisa ditšhono le go rarabolola dikgwetlho le maemo a re sa tlhomamisegeng ka one

Go tla nna go le bothokwa ka dinako tsotlhe go bona gore thekenoloji e itsetsepela go le go kana kang malebana le tiro ya konokono e e kailweng ka tlamalalo ya yunibesiti le e go dumalanweng ka yone.

Dipotso tse di tshwanang le tse di latelang di tswela pele go kaela tsela ya rona ya go akanya ka isagwe: A thekenoloji re kgontsha go tshegetsisa ditiro botoka le go re tlisetsa maitemogelo a a itumedisang (jaaka re tlhomile mogopolo mo go nneng le batho ba ditso tse di farologaneng, go amogelwa ga baithuti mo setheong le go atlega ga bone)? A thekenoloji e tokafatsa boleng jwa tiro ya rona ya go ruta le go ithuta e e re kgontshang go utlwa ditshwaelo tsa baithuti tse di kgethegileng, tse di nang le bokao e bile e le tse di tokafatsang tiro ya rona (fa re dira tiro ya tekolo ka mokgwa wa eleketeroniki, ka sekai)?

Tlhamosešwa ya ICT e tla nna le seabe se se bothokwa le go feta mo go direng tiro ya go ruta le go ithuta le go tshegetsisa modikologo otlhe wa botshelo jwa baithuti le diporokeramo tse di bonako tse di tlhokegang go tliša phetogo e e senang dikgoreletsi fa gare ga dikgato tse di farologaneng tsa modikologo wa botshelo jwa baithuti.

Mekgele ya rona e e bothokwa go e feta yotlhe le maano a rona a isagwe

- Mo lobakeng lo lo khutshwane go fitlha ka lo lo mo magareng

Dithuto tse re di ithutleng go tswa go Covid-19 le tiro ya setlhopha sa diisagwe di le 21 se se tlhomilweng ke YBB, e tla re kaela gore re nne le mekgwa e e tokafaditsweng le e e kopantsweng ya go ruta le go ithuta.

Seno se tla naya baithuti tšhono ya go solegelwa molemo ke go fetofetoga le maemo le tlhamosešwa tse dipolatelyo tsa go ithutela mo mafaratlhatlheng di tlamelang ka tsone, tse di tlalediwang ke mananeo a a rulagantsweng sentle a go ruta baithuti motlhatlhededi a lebane le bone sefathego le sefathego.

Mekgwa ya go rulaganya ditirelo tseno ka mokgwa ono gape e tla ama didirisiwa tsa rona tse di farologaneng le ditirelo tsa go tshegetsa baithuti. Dilo tse di atlegisang leano leno la rona ke: (i) go tlamela ka ditsompelo tsa maemo a a kwa godimo tse di maleba le ditirelo go diragatsa se se neng se lebeletswe mo dithutong tsa akatemi le (ii) go tlhama mokgwa-tiro o o thusang go e fitlhelela o o nang le boleng, o o senang bofitlha bope wa setlamo se sa tshwaregileng ka tiro.

Maano a boikaelelo jwa one ka tlhamalalo e leng go fithelela katlego eno e e logetsweng maano ke:

- Go tlamela ka ditšhono tsa tirisanommogo tsa go tshegetsa tiro ya go ruta le go ithuta le ditšhono tsa tlhabololo ya dikgono tsa seporofesene tsa go tlhabolola dikgono tsa baakatemi ba ba jaaka barutabana ba yunibesiti go dira gore baithuti ba se ka ba tlogela sekolo, ba atlege le go nna le dipholo tse di molemo.
- Tirisanommogo fa gare ga Yuniti ya Go Ithuta Kgakala le Setheo sa Thuto (Open Distance Learning [UODL]) le Senthara ya Go Ruta le Go Ithuta (Centre for Teaching and Learning [CTL]), go tswala phatlha fa gare ga mekgwa ya go ithutela kgakala le setheo sa thuto, ya go ithuta ga moithuti a le kgakala mme a sa golagana le setheo ka tlhamalalo le go ithuta ga moithuti a le kgakala mme a golagane le setheo ka tlhamalalo go dira gore baithuti ba ba dirisang thekenoloji ya maemo a a kwa tlase ba kgone go golagana le setheo ka tlhamalalo.
- Go amogela le go tlhama thekenoloji e e tokafatsang tikologo e go ithutlwang le e go rutelwang mo go yone, e e tsamaisang le matsholo a ditogamaano le ditshupo tsa Leano la Go Ruta le Go Ithuta ka ntlha ya mokgwa o kopantsweng wa go ithuta.
- Go tlhoma le go tlhokomela mafapha a a dirang sentle a khamphase e e tsayang karolo mo gare ga maloko a baagi.
- Go dira gore baithuti ba lemoga mathata a loago le go tsibogela maemo mo loagong ka go ba rotloetsa gore ba dire ditiro dingwe mo loagong.
- Go ruta badiri le baithuti dikgono tsa tiro gore ba kgone go dirisa thekenoloji ka katlego le go tokafatsa tiro ya go ruta le go ithuta.
- Go tokafatsa tirisanommogo le ditheo tse di itsegeng tsa boditšhabatšhaba gore go okediwe patlisiso ya tirisanommogo, di dikirii tse di kopanetsweng le go tlhakanela dikgatiso.
- Go fitlhelela metswedi e mešwa ya go tshegetsa thekenoloji ka madi le go gweba ka yone.

- Mo lobakeng lo lo telele

Go tlhagile kgopolo ya go tlogela go nna le diyunibesiti mme go nne le mokgwa wa go ithutela mo mafaratlhatlheng mo lefatsheng lotlhe jaaka sengwe se 4IR e se akantsang mo lefatsheng lotlhe.

Fela jaaka setheo sepe se sengwe sa kgwebo, dilo tse di batliwang thata ke bana-le-seabe ba rona (baithuti le ba go ka diregang gore e nne bathapi le intaseteri) ba tliša phetogo mo setheong sa thuto. Baithuti ba a fetoga ka metlha mme ka ntlha ya moo go nna le ditebelelo tse di ntšha tsa thutogodimo e e senang dikgoreletsego dipe le maitemogelo a go ithuta botshelo jotlhe tse di tshwanelang mekgwa e e sa tshwaneng ya botshelo, maemo a batho ka bongwe le dilo tse batho ba di eletsang.

Maloko a kokomana ya ba ba botlana a a tšenang mo setheong sa thuto ba leba dilo ka tsela e e farologaneng gotlhelele go feta ba dikokomana tse di fetileng. Jaaka batho ba ba sekametseng thata mo thekenolojeng, thekenoloji ga e bolo go nna karolo ya matshelo a bone, mme morago ga Covid-19, ba tla lebelela se se tshwanang malebana le maitemogelo a bone a thuto.

Go sobokanya

Setheo sa thutogodimo, go akaretsa le YBB se supile bokgoni jwa sone jwa **go fetofetoga le maemo** go fetola lewa le go tlhoma mogopolo mo patlisong le tšhamosešwa go thusa go lwantsha leroborobo la lefatshe lotlhe. E re ka se re tlhomileng mogopolo mo go sone e le tsenya tirisong togamaano ya rona ya kgwebo ya dijethale, re tla kgona go nna re farologane le ditheo tse dingwe.

Re dumela gore pharologantsho ke kgono ya rona ya go batlana le ditsela tse disha tsa go dira dilo, go atolosa kitso ya rona le go fetola dilo gore gotlhelele re se tshwane le tsela e re neng re le ka yone pele – mme mo go sengwe le sengwe ngwe se re se dirang, re ntse re tsenyeletsa mokgwa wa go amega ka ba bangwe.

Tobetsa digoke tse di fa tlase go bona dimametelelelo di le mmalwa tsa pego eno.

- **Mametelelelo 1:** Pego ya Tshekatsheko ya Tiro ya 2020
- **Mametelelelo 2:** Lenaane la Dikopano tsa Dikomiti
- **Mametelelelo 3:** Maloko a Dikomiti
- **Mametelelelo 4:** Rejisetara e Ntšha ya Kgonego ya go Nna le Ditatlhegelo tsa Madi
- **Mametelelelo 5:** Dintlha-Kakaretso ka Tsa Ditšhelete
- **Mametelelelo 6:** Dikanego Tse di Kopantsweng tsa Ditšhelete go Simolola ka di 31 Sedimonthole 2020

